

Årsrapport 2018



pensionskassen
Arkitekter & Designere

Indhold

1	Ledelsesberetning.....	8-15
	Fem års hoved- og nøgletal.....	8
	Medlemmer og pensionsordninger	9
	Indbetalinger og udbetalinger	9
	Omkostninger.....	10
	Investeringer og afkast.....	11
	Samfundsansvar.....	12
	Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag.....	13
	Forventninger til 2018.....	14
	Øvrige forhold.....	15
2	Oplysninger om pensionskassen.....	18-20
	Ledelsesstruktur.....	18
	Ledelse og ledelseshverv.....	20
3	Årsregnskab	27-50
	Pensionskasseregnskab	27
	Egenkapitalopgørelse	29
	Noter til regnskabet.....	30
	Ledelsespåtegning.....	44
	Intern revisions revisionspåtegning	45
	Den uafhængige revisors revisionspåtegning.....	46
	Nøgletalsdefinitioner.....	50

“Medlemmerne
indbetalte mere
til pension i 2018
i alt 373 mio. kr.
– heraf 32 mio. kr.
i frivillige indskud
og overførsler”



Formandens ord

I 2018 blev det tydeligt, at de finansielle markeder kan svinge endog særdeles kraftigt. Året endte som det dårligste investeringsår for pensionselskaberne siden finanskrisen, og Arkitekternes Pensionskasse (AP) mærkede det også, om end i mere begrænset omfang end så mange andre. Samlet set gav investeringerne et minus på 193 mio. kr. eller -2,1 %.

Medlemmerne fik forrentet deres opsparing med en depotrente på 3,5 %, som er ens for alle, og årets lave afkast og lavere forventninger til investeringsresultaterne fremover betød, at vi måtte sætte depotrenten ned til 2,6 % fra 1. januar 2019. De seneste fem år har medlemmerne dog fået en ganske konkurrencedygtig depotrente på samlet 25,2 %.

Vi får fortsat fordele af stordriften i administrationsfællesskabet med Sampension Liv og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger, fx i form af lave omkostninger til administration, som lå på stort set samme niveau som i 2017. Det enkelte medlem betaler samme lave pris som i 2017 for administration, rådgivning og service.

Nye indskud kan overføres gratis til AP, og der var 335 medlemmer, der valgte at overføre ekstra penge til deres opsparing i løbet af året. Indskud lå 37 % højere end i 2017 og bidrog til en samlet vækst i medlemsbidrag på 6 % eller godt 21 mio. kr.

Arkitekter og designere går senere på pension end de fleste andre lønmodtagere, og fire ud af ti vælger at arbejde videre, når de er fyldt 65 år. Det er godt for pensionsopsparingen, som skal strække længere, fordi vi lever længere. Betydningen af den længere levetid, og også branchens nye samfundsforudsætninger om afkast mv., ses tydeligt i de nye pensionsprognoser, som stiller lavere ydelser i udsigt. I den forbindelse vil jeg gerne slå et slag for, at flest mulige går ind på arkitektension.dk og tjekker, om forsikringerne passer: Er de rigtige begunstiget? Slår opsparingen til? Er forsikringsdækningerne tilstrækkelige? Og så videre. Der var sidste år godt 30.000 besøg på hjemmesiden, og 14.000 gange loggede et af AP's medlemmer ind på sin private side. Det viser, at der er en interesse for pension, men antallet af besøg må gerne blive endnu højere.

Vi har sammen med de øvrige virksomheder i administrationsfællesskabet haft et forstærket fokus på klimaforandringer og blandt andet udvidet indsatsen for at skabe mere transparente investeringsmarkeder i forhold til klimarisici.

Vi har valgt at slutte op om den internationale Task Force on Climate-related Financial Disclosures, det såkaldte TCFD, da det giver os ny viden og nye metoder inden for klimaområdet. Som et eksempel har vi målt aktieinvesteringernes carbon footprint. Det sker efter anbefalinger og principper fra TCFD, som er et vigtigt skridt henimod, at investorer kan investere i klimamæssigt bæredygtige forretningsmodeller og virksomheder.

Læs meget mere om dette i rapporten om ansvarlige investeringer fra Sampension-fællesskabet, der udkommer med årsrapporten.



Mette Carstad
Formand for bestyrelsen





Ledelsesberetning

1

Fem års hoved- og nøgletal	8
Medlemmer og pensionsordninger	9
Indbetalinger og udbetalinger	9
Omkostninger	10
Investeringer og afkast	11
Samfundsansvar	12
Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag ..	13
Forventninger til 2019	14
Øvrige forhold	15

Fem års hoved- og nøgletal

Fem års hovedtal Mio. kr.	2018	2017	2016	2015	2014
Medlemsbidrag	373,0	351,8	336,6	325,5	319,0
Pensionsydelser	-258,0	-274,7	-240,6	-223,6	-207,2
Investeringsafkast	-193,3	606,3	600,1	388,2	706,9
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-5,4	-5,1	-9,8	-11,4	-7,6
Pensionsteknisk resultat	4,4	7,9	40,7	8,3	220,0
Årets resultat	-34,9	130,7	162,1	85,3	351,7
Pensionshensættelser, i alt	6.450,4	6.461,4	6.032,7	5.632,4	5.316,2
Overskudskapital	462,5	470,5	440,4	407,6	388,9
Egenkapital	2.049,8	2.148,6	2.057,9	1.939,8	1.891,4
Aktiver, i alt	9.542,6	9.636,8	8.690,6	8.137,3	8.139,2

Fem års nøgletal	2018	2017	2016	2015	2014
Afkastnøgletal					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	-2,1%	7,1%	7,5%	5,1%	10,2%
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af pensionshensættelser	0,08%	0,08%	0,17%	0,21%	0,15%
Omkostninger i kr. pr. medlem	547	540	1.042	1.263	885
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning efter skat	-1,7%	6,2%	8,1%	4,5%	20,3%
Forrentning af overskudskapital	-2,1%	7,5%	7,5%	5,1%	10,2%
Konsolideringsnøgletal					
Solvensdækning	282%	377%	428%	492%	227%

Der henvises til nøgletsdefinitioner side 50.

Medlemmer og pensionsordninger

Arkitekternes Pensionskasse (AP) er en medlemsejet pensionskasse, som blev oprettet i 1957. AP har knap 10.000 medlemmer. Størstedelen af medlemmerne er uddannede arkitekter, designere eller tilsvarende. Pensionskassen optager også ansatte i virksomheder eller foreninger med tilknytning til arkitektfaget.

Siden 1. januar 2017 har AP været med i administrationsfællesskabet Sampension sammen med Sampension Livsforsikring koncernen og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger. Ejerkredsen i Sampension Administrationsselskab A/S består således af Sampension Livsforsikring A/S (94 %), Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger (3 %) og Arkitekternes Pensionskasse (3 %).

Pensionsordninger i AP består af en opsparing til pension, og for de fleste bidragsbetalende og hvilende medlemmer også forsikringer ved visse kritiske sygdomme, tab af erhvervsevne og død. Opsparing til pension bliver forrentet med en depotrente efter et gennemsnitsrentepincip. Det betyder, at depotrenten udjævner den faktisk opnåede forrentning over tid. Depotrenterne bliver fastsat efter kollektive principper af pensionskassen.

Indbetalinger og udbetalinger

Indbetalinger

Medlemsbidrag steg i 2018 med 6,0 % til 373,0 mio. kr. mod 351,8 mio. kr. i 2017. Ordinære bidrag steg med 12,6 mio. kr., og engangsindskud og overførsler steg med 8,6 mio. kr.

Medlemsbidrag på

373 mio. kr.

Indbetalte medlemsbidrag Mio. kr.	2018	2017	Ændring i %
Ordinære bidrag	341,4	328,8	3,8
Engangsindskud mv.	31,6	23,0	37,0
Medlemsbidrag, i alt	373,0	351,8	6,0

Antal medlemmer udgjorde 9.922 ultimo 2018 mod 9.687 ved udgangen af 2017. Stigningen udgjorde 2,4 %.

Antal medlemmer	31.12.2018	31.12.2017	Ændring i %
Erhvervsaktive, der betaler bidrag	4.977	4.889	1,8
Fripolicer mv.	2.721	2.691	1,1
Pensionister	2.224	2.107	5,6
Medlemmer, i alt	9.922	9.687	2,4

Udbetalinger

De samlede pensionsudbetalinger udgjorde 322,0 mio. kr. i 2018 mod 314,7 mio. kr. i 2017 inklusive tillægspensioner, som finansieres af egenkapitalen. Stigningen vedrørte især de løbende pensionsudbetalinger.

Omkostninger

Skiftet til administrationsfællesskabet medførte væsentlige fald i både investeringsomkostninger og administrationsomkostninger. Jo lavere omkostninger, desto større del af indbetalinger og afkast går til at styrke opsparingen.

Effektiv investeringsforvaltning

I administrationsfællesskabet lægges stor vægt på effektivitet i både den interne og eksterne forvaltning. På baggrund af cost-benefit analyser vurderes det, om de forskellige porteføljer skal forvaltes internt eller eksternt.

Aktieinvesteringer er i al væsentlighed lagt ud til eksterne forvaltere, mens obligationer og andre renteinstrumenter primært forvaltes internt. En række investeringer i mere risikofyldte kreditobligationer foretages via eksterne forvaltere, ligesom de fleste alternative investeringer i fx skove, hedgefonde og unoterede aktier administreres af eksterne forvaltere.

Investeringsomkostninger

Investeringsomkostninger omfatter både omkostninger afholdt af AP, og som fremgår direkte af regnskabet, samt indirekte omkostninger ved investeringer i eksterne fonde og investeringsforeninger mv. Investeringsomkostninger beregnet i forhold til medlemmernes depoter udgjorde 0,52 % i 2018 mod 0,51 % for 2017.

Afkastnøgletal beregnes efter fradrag for direkte og indirekte investeringsomkostninger. Det er afkastet efter investeringsomkostninger, som er det altafgørende nøgletal, når bidrag til udvikling i medlemmernes pensionsopsparing skal vurderes.

Administrationsomkostninger udgjorde 547 kr. pr. medlem

Pensionsmæssige administrationsomkostninger udgjorde 5,4 mio. kr. i 2018 mod 5,1 mio. kr. i 2017.

- Omkostninger pr. medlem udgjorde 547 kr. i 2018 mod 540 kr. i 2017. Nøgletallet blev dermed fastholdt på et lavt niveau.
- Omkostninger set i forhold til hensættelser udgjorde uændret 0,08 %.

Samlet ÅOP på 0,6 %

Medlemmerne kan på arkitektpension.dk finde information om årlige omkostninger i kroner (ÅOK) og i procent (ÅOP). Samlet ÅOP for 2018 udgjorde 0,6 % mod 0,8 % i 2017, beregnet for et medlem med et depot på 1 mio. kr. og årlige bidrag på 50.000 kr. I det samlede ÅOP indgår administrationsomkostningsbidrag på 480 kr. pr. år pr. medlem, 0,25 % af medlemmets ordinære bidrag, investeringsomkostninger, jf. ovenfor, samt risikoforrentning på 0,25 %. Risikoforrentningen for 2018 udgjorde nul på grund af det negative investeringsafkast. Derfor faldt ÅOP for 2018 i forhold til 2017, som indeholdt risikoforrentning.

**Administrations-
omkostninger pr.
medlem på**

547 kr.

Investeringer og afkast

De internationale konjunkturer og finansielle markeder

De fleste økonomisk toneangivende lande startede 2018 med vækstrater, der lignede det, som 2017 sluttede med. Efterfølgende blev 2018 dog præget af stor usikkerhed som følge af handelskonflikter, især mellem USA og Kina, samt den uafklarede situation omkring Storbritanniens udtræden af EU – Brexit. Bortset fra amerikansk økonomi, hvor væksten fortsatte, godt hjulpet på vej af Trump-regeringens ekspansive finanspolitik, faldt væksten i stort set resten af verdens økonomier. Den tiltagende usikkerhed om handelshindringer påvirkede de fleste lande, herunder den kinesiske og den europæiske økonomi. Herudover blev Europa negativt påvirket af den interne uro i EU over især Brexit, de italienske budgetproblemer og de populistiske tendenser ved flere valg i EU-landene.

De finansielle markeder har i 2018 været præget af store udsving og negative afkast. Mens renterne i Europa, herunder i Danmark, stort set er faldet hele vejen rundt, er de amerikanske renter steget pænt. Det er i god overensstemmelse med, at den amerikanske centralbank, modsat den europæiske centralbank (ECB), er i fuld gang med at stramme pengepolitikken for at tøjle hastigheden på den amerikanske økonomi. ECB er endnu et stykke fra at påbegynde rentestigninger, men har i oktober 2018 halveret programmet for opkøb af obligationer for nye penge og ved årsskiftet til 2019 indstillet opkøbene. Aktiemarkederne kloden rundt har over året udvist store fald, og specielt årets sidste kvartal var hårdt ved markederne. Det amerikanske aktiemarked klarede sig bedst med et moderat fald på 4,4 % over året, mens det britiske aktiemarked (-8,7 %) haltede noget efter sammen med en stor del af andre aktiemarkeder så som emerging markets (-10,2 %), Europa (-10,2 %), Danmark (-10,9 %) og Asien (-12,6 %). De angivne afkastprocenter er opgjort før omregning til danske kroner og er for de toneangivende aktieindeks for de respektive markeder.

Den amerikanske dollar blev styrket, specielt overfor euroen, og dermed også overfor danske kroner. Styrkelsen af dollaren overfor danske kroner var på 5,0 % i 2018.

Investeringsafkast på

-2,1 %

Årets investeringsafkast blev -193,3 mio. kr. svarende til -2,1 %

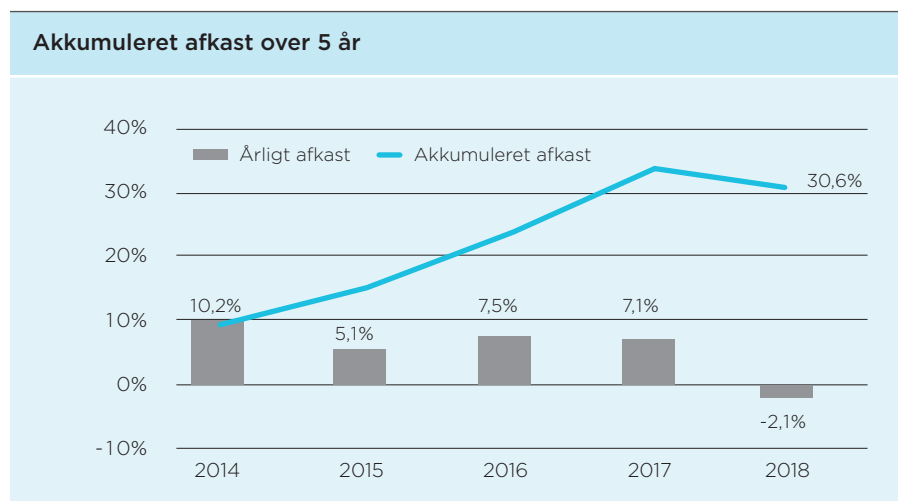
Den overordnede investeringsstrategi i AP sigter mod at levere det højeste langsigtede afkast inden for de gældende risikorammer og på ansvarlig vis. I 2018 blev AP's samlede afkast -2,1 %. Børsnoterede aktier med et afkast på -5,5 % omregnet til danske kroner var den aktivklasse, der trak mest ned, jf. tabellen nedenfor. Hertil kommer afdækning af valutarisikoen på udenlandske investeringer, der også gav et negativt bidrag. Råvarer og skov blev meget påvirket af de store fald på aktiemarkederne i slutningen af året og gav et negativt afkast på -22,2 %. Da beholdningen er lille, vægtede det forholdsvist lavt i det samlede afkast. I modsat retning trak de positive afkast fra private equity og fra obligationer med mindre væsentlige kreditrisici. Resten af aktivklasserne gav også positive afkast, men den samlede effekt af disse er dog begrænset på grund af de beskedne beholdninger.

Investeringsafkast pr. aktivklasse	Fordeling i % pr. 31.12.2018	Afkast %
Obligationer mv. med mindre væsentlige kreditrisici	45,3	1,2
Obligationer mv. med mere væsentlige kreditrisici	6,8	0,8
Børsnoterede aktier	28,0	-5,5
Private equity	7,6	12,0
Ejendomme, grunde og infrastruktur	9,4	2,6
Råvarer og skov	1,6	-22,2
Globale macro-hedgefonde	1,3	6,3
Total ekskl. valutaafdækning mv.	100,0	-0,4
Valutaafdækning mv.		-1,7
Nettoafkast efter valutaafdækning mv.		-2,1

Det samlede resultat af investeringer i AP for 2018 på -193,3 mio. kr. før pensionsafkastskat var 799,6 mio. kr. lavere end i 2017. For yderligere specifikation af beholdninger og afkast henvises til regnskabets note 16.

Fem års afkast

Set over de seneste fem år er 100 kr. vokset til 131 kr.



Afkast over 5 år på

30,6 %

Samfundsansvar

Arbejdet med samfundsansvar hviler på en ambition om at efterleve og indarbejde internationale FN-konventioner, herunder FN Global Compact's 10 principper, OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer og Paris-aftalens klimamål. Den ansvarlige investeringspolitik omfatter alle tre parter i administrationsfællesskabet. Bestyrelserne har nedsat et tværgående udvalg, der kvalificerer og indstiller til beslutninger om ansvarlige investeringer. Udvalgets formål er at drøfte sociale, miljø- og selskabsmæssige overvejelser ved investeringsbeslutninger foretaget i de tre pensionsvirksomheder, med henblik på at opnå enighed om de principper, der skal indgå i pensionsvirksomhedernes politik for ansvarlige investeringer.

Det er AP's holdning, at fokus på miljø og klima, sociale forhold og god selskabsledelse bidrager til selskabers evne til at skabe afkast til investorerne. Som investor ønsker AP at gøre sin indflydelse gældende via et aktivt ejerskab og arbejder kontinuerligt på at integrere ansvarlighed i de virksomheder, som AP investerer i.

Der bliver yderligere redegjort for, hvordan investeringerne håndteres ansvarligt i administrationsfællesskabet i en særskilt ESG-rapport om ansvarlige investeringer. Herudover henvises til gennemgangen af målsætninger og indsatser indenfor generel governance, investeringsområdet og virksomhedens drift i den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar på arkitektpension.dk/samfundsansvar2018.

Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag

Årets resultat

-34,9 mio. kr.

Resultat

AP's resultat blev i 2018 et underskud på 34,9 mio. kr. mod et overskud på 130,7 mio. kr. i 2017. Årets resultat består i det væsentligste af egenkapitalens andel af årets investeringsafkast samt risikoforrentning. På grund af det negative investeringsafkast kunne der ikke tildeles risikoforrentning for 2018.

Bestyrelsen foreslår, at årets underskud dækkes af egenkapitalen. Egenkapitalen udgjorde 2.050 mio. kr. pr. 31. december 2018 mod 2.149 mio. kr. ved udgangen af 2017. Fra egenkapitalen blev der i 2018 udloddet 64 mio. kr. som tillægspension.

Solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag

Samlet set vurderes det opgjorte solvenskapitalkrav at være dækkende for pensionskassens risici. AP opgør solvenskravene i henhold til standardmodellen specificeret i Solvens II-regelsættet.

Solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag Mio. kr.	31.12.2018	31.12.2017
Kapitalgrundlag	2.512	2.619
Solvenskapitalkrav (SCR)	891	695
Minimumskapitalkrav (MCR)	223	174
Overskydende kapitalgrundlag	1.621	1.925
Solvensdækning i forhold til SCR	282%	377%
Solvensdækning i forhold til MCR	1128%	1508%

Solvensdækningen – dvs. kapitalgrundlaget i forhold til solvenskapitalkravet – var pr. 31. december 2018 på 282 %. Faldet i forhold til ultimo 2017 skyldtes især effekten af årets negative investeringsafkast. Solvensdækningen er fortsat meget robust.

Yderligere information findes i Rapport om Solvens og finansiell situation 2018, som kan findes på arkitektpension.dk/rapporter. I rapporten er der også givet oplysninger om følsomhed over for risici i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 126.

Hensættelser til pensionsaftaler

Pensionsmæssige hensættelser er fastsat til markedsværdi ud fra forudsætninger om dødelighed og invalidehyppighed samt sandsynlighed for udtrædelse og omskrivning til fripolice blandt medlemmerne. Markedsværdien beregnes på basis af Solvens II diskonteringsrentekurven. Desuden anvendes Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer i fastsættelsen af hensættelserne.

Pensionshensættelser udgjorde 6.450 mio. kr. pr. 31. december 2018 mod 6.461 mio. kr. ved udgangen af 2017. Fra og med 2018 anvender Finanstilsynet en dataperiode på rullende 20 år i stedet for 30 år ved estimering af de forventede fremtidige levetidsforbedringer. Ændringen har isoleret set medført, at pensionshensættelserne i årsregnskabet blev forøget med 2 mio. kr., og at individuelle bonuspotentialer faldt med ca. 125 mio. kr.

De samlede bonuspotentialer, som er indregnet i de pensionsmæssige hensættelser, faldt i 2018 med 392 mio. kr. til 2.057 mio.kr. Kollektivt bonuspotentiale blev reduceret til nul som følge af, at årets realiserede investeringsafkast var negativt. Individuelt bonuspotentiale faldt i forbindelse med ovennævnte ændring vedrørende levetid. Herudover er individuelt bonuspotentiale reduceret med 57 mio. kr. som følge af, at kollektivt bonuspotentiale ikke kunne dække årets negative investeringsafkast. Bonusgraden, som angiver bonuspotentialets størrelse i forhold til medlemmernes depoter, udgjorde 31,9 % ultimo 2018.

Bonuspotentialer og bonusgrader	31.12.2018		31.12.2017	
	Mio. kr. Bonus- potentialer	% Bonus- grad	Mio. kr. Bonus- potentialer	% Bonus- grad
Kollektivt bonuspotentiale	0	-	223	-
Individuelle bonuspotentialer	2.057	-	2.226	-
Samlede bonuspotentialer	2.057	31,9	2.449	39,6

Forventninger til 2019

AP forventer moderat vækst i medlemstal og medlemsbidrag i 2019. Omkostninger pr. medlem forventes at ligge på samme lave niveau som i 2018. Depotrenten er pr. 1. januar 2019 fastsat til 2,6 % før pensionsafkastskat for pensioner med betingede garantier.

Egenkapitalens resultat afhænger af udviklingen på de finansielle markeder. Baseret på et investerings-afkast, hvor børsnoterede aktier giver et merafkast på 3,5 %-point i forhold til obligationer, forventes egenkapitalen at få et resultat efter pensionsafkastskat for 2019 i niveauet 40 mio. kr.

Depotrente på

2,6 %

Øvrige forhold

Usikkerhed ved indregning og måling

Ledelsen foretager en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, når årsrapporten udarbejdes. Disse skøn har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. Ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt for pensionsmæssige hensættelser samt opgørelse af dagsværdier af illikvide aktiver som fx unoterede finansielle instrumenter. Der er redegjort for ledelsens skøn og vurderinger i noten om anvendt regnskabspraksis. Revisions- & risikoudvalget og bestyrelsen gennemgår de skøn og værdiansættelsesmetoder, som anvendes i AP's årsregnskab.

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Der er ikke fra balancedagen og til dato indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.





Oplysninger om pensionskassen

2

Ledelsesstruktur	18
Ledelse og ledelseshverv	20

Ledelsesstruktur

AP er en tværgående pensionskasse ejet af medlemmerne. Pensionskassens øverste myndighed er generalforsamlingen.

Bestyrelse

Bestyrelsen består af syv medlemmer: Fire bestyrelsesmedlemmer er valgt af og blandt pensionskassens medlemmer, et bestyrelsesmedlem er udpeget af Akademisk Arkitektforening (AA), et bestyrelsesmedlem er udpeget af Forbundet Arkitekter og Designere (FAOD), og et bestyrelsesmedlem er valgt af pensionskassens medlemmer på generalforsamlingen efter indstilling fra bestyrelsen. Sidstnævnte bestyrelsesmedlem skal opfylde de nødvendige kvalifikationer til at være sagkyndigt medlem af revisions- & risikoudvalget.

Bestyrelsen har i 2018 afholdt fem ordinære møder og ét seminar.

En oversigt over bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv fremgår på side 21

Revisions- & risikoudvalg

I overensstemmelse med EU's og danske krav til revisionsudvalg i virksomheder af interesse for offentligheden har bestyrelsen i AP nedsat et revisions- & risikoudvalg.

Cand.polit. Søren Kaare-Andersen er formand for revisions- & risikoudvalget og lever gennem erhvervsforløb og uddannelsesmæssig baggrund op til kvalifikationskravene i henhold til reglerne om revisionsudvalg. Søren Kaare Andersen lever op til kravene om uafhængighed.

Udover Søren Kaare-Andersen bestod revisions- & risikoudvalget i 2018 af to medlemmer udpeget af bestyrelsen: Cecilie Therese Hansen (næstformand) og Rikke Sylow Francis (bestyrelsesmedlem).

Der har i 2018 været afholdt fire møder i revisions- & risikoudvalget.

Rammerne for revisions- & risikoudvalgets arbejde er fastlagt i et kommissorium. Udvalgets primære opgaver er at:

- overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- forberede bestyrelsens behandling og beslutning vedrørende risikodokumenter om pensionskassens kapital-, solvens- og operationelle forhold
- overvåge om risikostyringssystemer, interne kontrolsystemer og intern revision fungerer effektivt
- overvåge den lovpligtige revision af årsregnskabet mv.
- overvåge og kontrollere revisors uafhængighed.

Der er etableret en finansiell whistleblower-ordning, der sikrer, at ansatte i administrationsfællesskabet via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af den finansielle regulering begået af virksomheden. Indberetninger til whistleblower-ordningen går direkte til formanden for revisions- & risikoudvalget og compliancefunktionen. Der har ikke været indberetninger i 2018 eller tidligere.

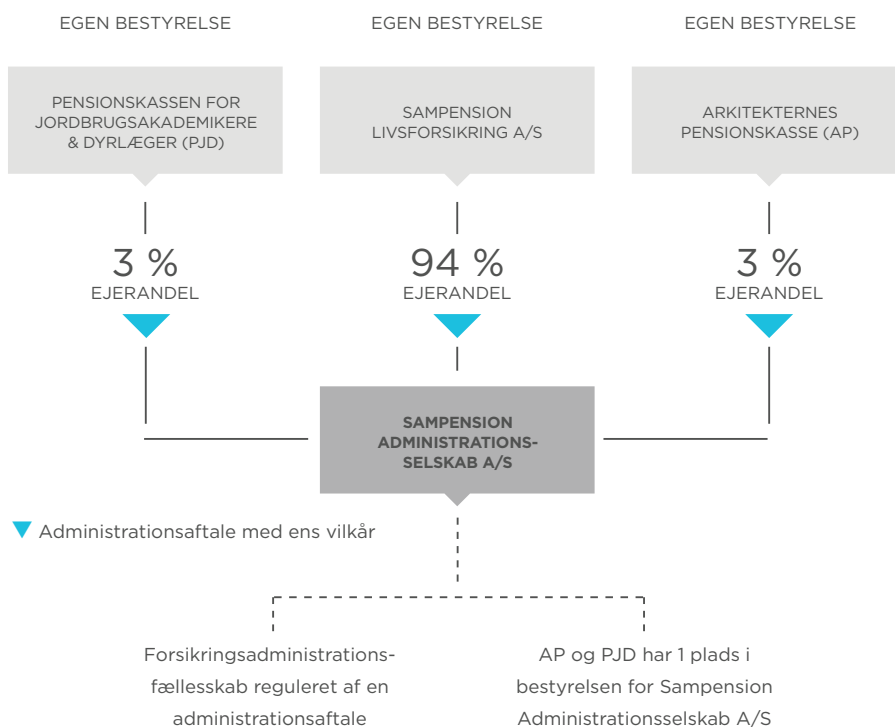
Udvalg for ansvarlige investeringer

Den ansvarlige investeringspolitik omfatter alle tre parter i administrationsfællesskabet. Bestyrelserne har nedsat et tværgående udvalg, der kvalificerer og indstiller til beslutninger på ESG-området. Udvalgets formål er at drøfte sociale, miljø- og selskabsmæssige overvejelser ved investeringsbeslutninger foretaget i de tre pensionsvirksomheder, med henblik på at opnå enighed om de principper, der skal indgå i pensionsvirksomhedernes politik for ansvarlige investeringer.

Organisation og ledelse

Fra 1. januar 2017 indgår AP i administrationsfællesskabet Sampension. Udover AP indgår Sampension Livsforsikring koncernen samt Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger i administrationsfællesskabet. Ejerkredsen i Sampension Administrationsselskab A/S består af Sampension Livsforsikring A/S (94 %), Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger (3 %) og Arkitekternes Pensionskasse (3 %).

Administrationsfællesskabet



Sampensions daglige ledelse udgøres af direktionen. Hertil kommer fem direktørområder med ansvar for den daglige drift og udvikling, samt et direktionssekretariat. Nærmere beskrivelse af organisationen kan ses på sampension.dk/organisation.

Der er oprettet hhv. en risikostyringsfunktion, compliancefunktion, aktuarfunktion og intern auditfunktion, der bidrager til at sikre effektiv styring i administrationsfællesskabet. De ansvarlige for de pågældende afdelinger er udpeget som nøglepersoner og har en kontrollerende rolle i forhold til administrationsfællesskabets arbejde.

Aflønning

Bestyrelserne i de tre finansielle virksomheder, som administreres af Sampension, har udformet en fælles lønpolitik i overensstemmelse med EU's og danske krav. Aflønningsprincipperne har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere honoreres på en sådan måde, at virksomhedens forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt.

Aflønningsforholdene afspejler og understøtter, at Sampension til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse, der fremmer en sund og effektiv risikostyring og ikke motiverer til at tage overdrevne risici.

Der henvises til regnskabets note 5 samt arkitektension.dk/loenpolitik, hvor der er oplysninger om lønpolitikken.

Kønssammensætning i bestyrelsen

Bestyrelsen har med sin nuværende sammensætning opnået en ligelig kønsfordeling, da bestyrelsen har en fordeling mellem kønnene på 28,57 % / 71,43 % svarende til henholdsvis to mænd og fem kvinder. Fordelingen er i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vejledning om, hvad der betragtes som en ligelig kønsfordeling i forhold til antallet af bestyrelsesmedlemmer.

Der er redegjort for status på kønsmæssig sammensætning i den øvrige ledelse i lovpligtig redegørelse for samfundsansvar på arkitektension.dk/samfundsansvar2018.

Ledelse og ledelseshverv

Direktion

Administrerende direktør Hasse Jørgensen

Ansvarshavende aktuar

Steen Ragn

Intern revision

Koncernrevisionschef Gert Stubkjær

Ekstern revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Strandvejen 44
2900 Hellerup

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling afholdes den 9. april 2019 på pensionskassens adresse.

Ledelseshverv

Denne oversigt viser bestyrelsens og direktionens øvrige ledelseshverv.

Navn og stamdata	Uddannelse og ansættelse	År i bestyrelsen	Valgperiode/udpegning	Medlem af AP	Andre tillids- og ledelseshverv
Mette Elisabeth Carstad, født 1961, formand	Arkitekt, MAA, Ejendomschef i Rudersdal Kommune	19 år	Juni 2016 til april 2019, Medlemsvalgt	Ja	Medlem af repræsentantskabet i Forbundet Arkitekter og Designere Medlem af fællesudvalget for ansvarlige investeringer for Sampension Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger
Cecilie Therese Hansen, født 1966, næstformand	Arkitekt, MAA, Bygherrerådgiver hos Emcon a/s	10 år	April 2018 til april 2021, Medlemsvalgt	Ja	Medlem af revisions- og risikoudvalget i Arkitekternes Pensionskasse
Anne Marie Øhlenschläger Christensen, født 1949	Arkitekt, MAA, Indehaver af AplusB	5,5 år	Juni 2016 til april 2019, Medlemsvalgt	Ja	Medlem af bestyrelsen i Det Økologiske Råd, Medlem af bestyrelsen i NRGi A.M.B.A., Medlem af repræsentantskabet i NRGi, Medlem af bestyrelsen i Akademisk Arkitektforening, Medlem af repræsentantskabet i Akademisk Arkitektforening, Medlem af ledelsen i Arkitektforeningen Østjylland, Medlem af repræsentantskabet i Teknologirådet Medlem af fællesudvalget for ansvarlige investeringer for Sampension Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger, Indehaver af AplusB
Rikke Sylow Francis, født 1966	Cand.act., Ansvarshavende aktuar i Industriens Pension	5 år	Januar 2017 til april 2020, Genudpeget af Forbundet Arkitekter og Designere (FAOD)	Nej	Medlem af revisions- og risikoudvalget i Arkitekternes Pensionskasse

Navn og stamdata	Uddannelse og ansættelse	År i bestyrelsen	Valgperiode/udpegning	Medlem af AP	Andre tillids- og ledelseshverv
Søren Kaare-Andersen, født 1958	Cand.polit. Direktør for Bikubenfonden, Direktør for Kollegiefonden Bikuben	3,5 år	April 2018 til april 2021, Valgt på generalforsamlingen efter indstilling fra bestyrelsen	Nej	Formand for revisions- og risiko-udvalget i Arkitekternes Pensionskasse, Formand for revisions- og risiko-udvalget i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger, Formand for det Rådgivende Udvalg Nasdaq OMX Cph, Formand for bestyrelsen i Høbbet A/S, Formand for bestyrelsen i Bifi A/S, Næstformand for bestyrelsen i Hjem til Alle allianceen, Næstformand for bestyrelsen i Enkotec A/S, Næstformand for bestyrelsen i Roskilde Kulturservice A/S, Medlem af bestyrelsen i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger, Medlem af bestyrelsen i Nationalmuseets Museumsråd, Medlem af bestyrelsen i Fonden for Socialt Ansvar, Medlem af bestyrelsen i NunaFonden, Medlem af bestyrelsen i Københavns Almene Boligselskab (KAB), Medlem af bestyrelsen i H. P. Lorentzens Stiftelse, Direktør for Bikubenfonden, Direktør for Kollegie-fonden Bikuben
Kirsten Schmidt Sander, født 1949	Arkitekt, Indehaver af KS Miljø og Arkitektur	1,5 år	April 2017 til April 2020, Medlemsvalgt	Ja	Medlem af bestyrelsen i Dansk Solvarmeforening, Medlem af repræsentantskabet i Akademisk Arkitektforening, Indehaver af KS Miljø og Arkitektur
Per Frølund Thomsen, født 1954	Ejer af Frølund Consult IVS	4,5 år	April 2017 til april 2020, Genudpeget af Akademisk Arkitektforening (AA)	Ja	Formand for bestyrelsen i Henperium IVS, Adm. direktør i Frølund Consult IVS

Navn og stamdata	Uddannelse og ansættelse	År i bestyrelsen	Valgperiode/udpegning	Medlem af AP	Andre tillids- og ledelseshverv
Hasse Jørgensen, født 1962, direktør	-	-	-	-	Adm. direktør i Sampension Livsforsikring A/S, Adm. direktør i Sampension Administrationsselskab A/S, Adm. direktør i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger, Direktør i Komplementarselskabet Sorte Hest ApS, Formand for bestyrelsen i Komplementarselskabet Alternative Investments ApS, Medlem af bestyrelsen i Sampension KP Danmark A/S, Medlem af bestyrelsen i Sampension KP International A/S, Medlem af bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S (inkl. et datterselskab), Medlem af bestyrelsen i Forsikring og Pension, Medlem af bestyrelsen i Finansforeningen



Årsregnskab

3

Pensionskasseregnskab.....	27
Egenkapitalopgørelse	29
Noter til regnskabet.....	30
Ledelsespåtegning.....	44
Intern revisions revisionspåtegning.....	45
Den uafhængige revisors revisionspåtegning....	46
Nøgletalsdefinitioner	50

Pensionskasseregnskab

RESULTAT- OG TOTALINDKOMSTOPGØRELSE		2018	2017
Note	T. kr.		
2	Medlemsbidrag	372.960	351.842
	Medlemsbidrag	372.960	351.842
7	Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	-1.729
3	Renteindtægter og udbytter mv.	98.672	98.816
4	Kursreguleringer	-275.347	523.547
	Renteudgifter	-542	-603
	Administrationsomkostninger ifm. Investeringsvirksomhed	-16.048	-13.686
	Investeringsafkast, i alt	-193.265	606.345
	Pensionsafkastskat	29.733	-88.824
6	Udbetalte ydelser	-258.006	-274.745
	Pensionsydelser, i alt	-258.006	-274.745
10	Ændring i pensionshensættelser, i alt	10.987	-428.674
9	Ændring i overskudskapital	8.062	-30.144
5	Administrationsomkostninger	-5.360	-5.149
	Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-5.360	-5.149
	Overført investeringsafkast	39.262	-122.780
	PENSIONSTEKNISK RESULTAT	4.373	7.870
	Egenkapitalens investeringsafkast	-45.732	147.169
	RESULTAT FØR SKAT	-41.360	155.039
	Pensionsafkastskat for egenkapitalen	6.470	-24.389
	ÅRETS RESULTAT	-34.889	130.651
	ANDEN TOTALINDKOMST, I ALT	0	0
	ÅRETS TOTALE RESULTAT	-34.889	130.651

Pensionskasseregnskab (fortsat)

BALANCE		2018	2017
Note	T. kr.		
AKTIVER			
7	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	147.149
Investeringer i tilknyttede virksomheder, i alt		0	147.149
8	Kapitalandele	1.695.175	1.443.989
	Investeringsforeningsandele	2.826.728	2.923.146
	Obligationer	4.602.624	4.661.281
	Pantesikrede udlån	53.389	29.635
	Afledte finansielle instrumenter	62.761	108.193
Indlån i kreditinstitutter		66.935	162.174
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt		9.307.612	9.328.419
INVESTERINGSAKTIVER, I ALT		9.307.612	9.475.567
Tilgodehavender hos medlemmer, i alt		0	5.993
Andre tilgodehavender		16.236	18.148
TILGODEHAVENDER, I ALT		16.236	24.140
	Likvide beholdninger	101.849	90.768
	Øvrige	73.693	50
ANDRE AKTIVER, I ALT		175.542	90.818
	Tilgodehavende renter	28.096	28.947
	Andre periodeafgrænsningsposter	15.111	17.282
PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER, I ALT		43.207	46.228
AKTIVER, I ALT		9.542.597	9.636.754
PASSIVER			
Overført overskud		2.049.813	2.148.647
EGENKAPITAL, I ALT		2.049.813	2.148.647
9	Overskudskapital	462.485	470.547
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, I ALT		462.485	470.547
10	Pensionshensættelser	6.450.423	6.461.410
PENSIONSMESSIGE HENSÆTTELSER, I ALT		6.450.423	6.461.410
11	Gæld til kreditinstitutter	264.627	275.624
12	Anden gæld	315.230	280.507
GÆLD, I ALT		579.857	556.131
PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER		19	18
PASSIVER, I ALT		9.542.597	9.636.754
1	ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS		
13	EVENTUALFORPLIGTELSE		
14	PANTSÆTNINGER		
15	REALISERET RESULTAT OG FORDELING AF REALISERET RESULTAT		
16	OVERSIGT OVER BEHOLDNINGER OG AFKAST		
17	5 ÅRS HOVED- OG NØGLETAL		
18	RISIKOSTYRING		

Egenkapitalopgørelse

T. kr.	31.12.2018	31.12.2017
Egenkapital 1. januar	2.148.647	2.057.938
Årets resultat	-34.889	130.651
Tillægspensioner	-63.944	-39.941
Egenkapital ultimo	2.049.813	2.148.647
Kapitalgrundlag		
Egenkapital	2.049.813	2.148.647
Overskudskapital	462.485	470.547
I alt	2.512.298	2.619.194

GENERELT

Pensionskassens årsrapport er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Pensionskassens tilknyttede virksomheder er opløst i 2018. Pensionskassen udarbejder således ikke koncernregnskab for 2018.

Med virkning for 2019 træder en række ændringer i regnskabsbekendtgørelsen i kraft, der helt eller delvist kan førtidssuppleres i 2018. Det er i overensstemmelse hermed valgt ikke længere at vise nøgletallet solvensdækning i regnskabets note 17, men udelukkende oplyse herom i ledelsesberetningen. Endvidere præsenteres følsomhedsoplysninger i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 126 i ledelsesberetningen.

Herudover er der ikke foretaget ændringer i anvendt regnskabspraksis eller skøn i forhold til sidste år.

Fordeling af realiseret resultat

De over for Finanstilsynet anmeldte regler for beregning og fordeling af resultatet mellem egenkapitalen, overskudskapitalen og de forsikrede er følgende:

Egenkapitalen og overskudskapitalen (kapitalgrundlaget) tildeles en forholds-mæssig andel af årets investeringsafkast.

For pensionsaftaler med ubetingede tilsagn tildeles kapitalgrundlaget en betaling (risikoforrentning) på 0,5 % af depoterne, og for aftaler med betingede tilsagn tildeles 0,25 % af depoterne. Medlemmerne tildeles resten, svarende til årets realiserede resultat fratrukket den beregnede tildeling til kapitalgrundlaget.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes alle årets indtægter i takt med, at de indtjenes, og alle årets omkostninger i takt med, at de afholdes. Alle gevinster og tab, værdireguleringer, afskrivninger, nedskrivninger og tilbageførsel af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen, indgår i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde pensionskassen, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå pensionskassen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen.

Der foretages ikke modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser med samme modpart, selv om pensionskassen har ret til det, idet afhændelse af aktivet og afviklingen af forpligtelsen ikke sker samtidigt.

Ved første indregning benyttes kostpris, som svarer til dagsværdi. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser generelt til dagsværdi. Dette er nærmere beskrevet under de enkelte regnskabsposter.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Som målevaluta anvendes danske kroner. Alle andre valutaer anses som fremmed valuta.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af årsregnskabet foretager ledelsen en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, som

har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. De områder, hvor ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på pensionskassen, er pensionshensættelser samt dagsværdi af illikvide aktiver som unoterede finansielle instrumenter og ejendomme mv.

Værdiansættelsen af pensionshensættelser er især påvirket af usikkerhed på den indregnede forventede fremtidige levetidstrend, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Prissætningen af illikvide aktiver er omgærdet med større usikkerhed end mere likvide aktiver. Ud over usikkerhed knyttet til dagsværdi er der som omtalt under afsnittet om risikostyring en risiko knyttet til, at større salg af illikvide aktiver over en kort tidsperiode ikke kan ske til samme priser som mindre salg. Pensionskassen er dog ikke i praksis udsat for nævneværdig risiko for at skulle sælge illikvide aktiver på ufordelagtige vilkår. Beholdningen af likvide aktiver overstiger langt de årlige betalingsforpligtelser.

Værdiansættelsen af kapitalandele ultimo året er baseret på oplysninger fra de relevante selskaber, fonde og forvaltere, som de forelå ved regnskabsudarbejdelsen. Disse oplysninger er i overvejende grad knyttet til underliggende værdiansættelser, der er udarbejdet tidligere end ultimo året. Derfor er der usikkerhed knyttet til eventuelle ændringer i dagsværdier i den periode, som er forløbet fra grundlaget for de modtagne ikke reviderede oplysninger til udarbejdelse af nærværende årsrapport.

De anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå.

RESULTATOPGØRELSEN

Pensionsteknisk resultat

Medlemsbidrag

Medlemsbidrag omfatter årets forfaldne bidrag og indskud vedrørende regnskabsåret. Arbejdsmarkedsbidrag er fratrullet i posten.

Investeringsafkast

Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede virksomheder indeholder pensionskassens forholdsmæssige andel af det samlede resultat efter skat opgjort efter pensionskassens regnskabspraksis.

Renteindtægter og udbytter mv.

Posten indeholder årets renter fra finansielle investeringsaktiver og likvide beholdninger, indeksregulering af indeksobligationer og modtagne udbytter af kapitalandele, herunder aktier og investeringsfonde. Herudover indgår renteindtægter fra udlån til tilknyttede virksomheder.

Kursreguleringer

Posten omfatter realiserede og urealiserede nettogevinster/-tab på investeringsaktiver, herunder valutakursreguleringer, bortset fra gevinster og tab vedrørende tilknyttede virksomheder.

Valutakursreguleringer indeholder værdiregulering, der kan henføres til valutakursforskelle ved omregning til danske kroner.

Aktiver og passiver i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter lukkekursen på balancedagen. Transaktioner i året omregnes til transaktionsdagens valutakurs, og såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og kurstab indregnes i resultatopgørelsen.

Renteudgifter

Posten renteudgifter indeholder primært årets renteudgifter vedrørende investeringsaktiviteter og prioritetsrenter.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Administrationsomkostningerne i forbindelse med investeringsvirksomhed indeholder vederlag for administration, depotgebyrer, etableringsomkostninger og performance fees vedrørende fonde, samt handelsomkostninger vedrørende værdipapirhandel.

Omkostninger vedrørende fonde mv. indgår i posten i det omfang, der er modtaget oplysninger herom.

Pensionsafkastskat

Den beregnede pensionsafkastskat for regnskabsåret udgiftsføres i resultatopgørelsen. Skatten omfatter både skat af det afkast, som tilskrives individuelt til medlemmernes depoter, og skat af det afkast, som tilskrives kollektivt bonuspotentiale samt egenkapital og overskudskapital. Skatten beregnes med 15,3 % af afgiftsgrundlaget, som opgøres med udgangspunkt i årets investeringsafkast. Der tages dog højde for eventuel friholdt værdi.

Egenkapitalens og overskudskapitalens andel af pensionsafkastskat beregnes på baggrund af andel af realiseret resultat.

Pensionsydelse

Udbetalte ydelser indeholder årets udbetalte pensionsydelse. Egenkapitalens andel af udbetalte pensionsydelse er dog ført direkte under egenkapitalen.

Ændring i pensionshensættelser

Posten omfatter ændring i pensionshensættelser inklusive ændring i kollektivt bonuspotentiale.

Ændring i overskudskapital

Posten omfatter årets ændring i overskudskapital, som består af individuelle særlige bonushensættelser.

Pensionsmæssige driftsomkostninger

Pensionsmæssige driftsomkostninger omfatter et administrationshonorar i henhold til administrationsaftale med Sampension Administrationsselskab A/S samt direkte afholdte omkostninger. Ad-

ministrationsomkostningerne er opdelt på pensionsvirksomhed og investeringsvirksomhed.

Pensionsafkastskat for egenkapitalen

Posten omfatter egenkapitalens andel af den samlede pensionsafkastskat.

ANDEN TOTALINDKOMST

Anden totalindkomst anføres separat i forlængelse af resultatopgørelsen. I anden totalindkomst indgår poster, som føres direkte på egenkapitalen via anden totalindkomst.

BALANCEN

Investeringsaktiver

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Virksomheder, hvor pensionskassen har bestemmende indflydelse, indgår som tilknyttede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor pensionskassen besidder mere end 50 % af stemmerettighederne, som tilknyttede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, økonomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte årsrapport eller anden rapportering, opgjort efter pensionskassens regnskabspraksis.

Kapitalandele og investeringsforeningsandele

Børsnoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen). Unoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til en skønnet dagsværdi.

Obligationer

Børsnoterede obligationer måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen) eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der bedst svarer hertil. For børsnoterede obligationer, der ikke har været genstand for handel gennem en periode, indhentes konkrete kurser i pengeinstitutter, eller fastsættes en dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder, der inddrager skøn over relevante markedsforhold og risiko for tab. Unoterede obligationer måles til en skønnet dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder. Dagsværdi af udtrukne obligationer måles til nutidsværdi.

Pantesikrede udlån

Pantesikrede udlån måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Indlån i kreditinstitutter

Indlån i kreditinstitutter er aftaleindskud i kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til pålydende værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab. Nedskrivning til imødegåelse af tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

Andre aktiver

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af indlån i kreditinstitutter. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

Øvrige

Øvrige består bl.a. af tilgodehavende pensionsafkastskat.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter tilgodehavende renter samt afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Ansvarlig lånekapital

Overskudskapital

I overskudskapital indgår individuelle særlige bonushensættelser. Overskudskapital forrentes som egenkapitalen og indgår i kapitalgrundlaget til dækning af solvenskapitalkrav.

Overskudskapital bliver opbygget af fem pct. af medlemsbidraget.

Pensionsmæssige hensættelser

Pensionshensættelser

Pensionshensættelserne opgøres til markedsværdi i henhold til principper anmeldt til Finanstilsynet. Ved opgørelse af hensættelserne anvendes den rentekurve, som offentliggøres af EIOPA i henhold til Solvens II direktivet, eller en rentekurve, der ikke afviger væsentligt herfra. Ved opgørelsen anvendes endvidere forudsætninger om dødelighed, invalidehyppighed, omskrivning til fripolice, udtrædelsesgodtgørelser og et skøn for forventede fremtidige levetidsforbedringer, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Pensionskassen har én kontributionsgruppe.

Garanterede ydelser

Garanterede ydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser. Garanterede ydelser opgøres som nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret ordningen (betinget eller ubetinget), med tillæg af nutidsværdien af den forventede fremtidige udgift til administration af ordningen og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige bidrag.

Individuelt bonuspotentiale

Individuelt bonuspotentiale omfatter forpligtelser til at yde bonus. Individuelt bonuspotentiale opgøres som værdien af medlemmernes opsparing med fradrag af de garanterede ydelser. Medlemmernes andel af et fald i aktivernes værdi indregnes primært ved at nedbringe kollektivt bonuspotentiale, jf. nedenfor. Hvis kollektivt bonuspotentiale ikke kan absorbere faldet i aktivernes værdi, reduceres individuelt bonuspotentiale i henhold til pensionskassens anmeldte regler for overskudsfordeling.

Kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale omfatter medlemmernes andel af realiserede resultater, der endnu ikke er tilskrevet den enkelte ordning.

Fortjenstmargen

Fortjenstmargen består af nutidsværdien af den forventede fremtidige fortjeneste i de resterende perioder for pensionsaftaler, som pensionskassen har indgået. Fortjenstmargen på pensionskassens pensionsaftaler udgør nul, da al fortjeneste tilgår medlemmerne.

Risikomargen

Pensionshensættelserne tillægges en risikomargen. Risikomargen er det beløb, som forventes at skulle betales til en anden pensionsvirksomhed for at overtage risikoen for, at omkostningerne ved at afvikle bestanden af pensionsaftaler afviger fra den opgjorte nutidsværdi af de forventede betalingsstrømme. Risikomargen beregnes efter Cost of Capital-metoden.

Gæld

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter omfatter blandt andet gæld vedrørende repoforretninger. Repoforretninger, som er solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, indregnes i balancen, som om værdipapirerne fortsat var en del af beholdningen. Det modtagne vederlag indregnes som gæld til kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Anden gæld

Anden gæld omfatter gæld vedrørende obligationskøb som følge af handler med lang valør samt afledte finansielle instrumenter, måles til dagsværdi. Herudover indgår skyldig pensionsafkastskat i posten.

Periodeafgrænsningsposter

Under periodeafgrænsningsposter indregnes under passiver modtagne betalinger vedrørende indtægter i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

HOVED- OG NØGLETAL

Pensionskassens hoved- og nøgletal udarbejdes efter reglerne i bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser. For yderligere oplysninger henvises til Nøgletalsdefinitioner side 50.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	T. kr.	2018	2017
2	Medlemsbidrag		
	Ordinære bidrag	341.404	328.810
	Engangsindskud	31.556	23.032
	Medlemsbidrag, i alt	372.960	351.842
	Ordinære bidrag fordelt efter medlemmernes bopæl		
	Danmark	339.159	326.509
	Andre EU-lande	1.441	1.439
	Øvrige lande	804	862
	I alt	341.404	328.810
	Antal medlemmer	9.922	9.687
3	Renteindtægter og udbytter mv.		
	Udbytte af kapitalandele	10.875	8.071
	Udbytte af investeringsforeningsandele	2.473	13.369
	Renter af obligationer	69.785	67.843
	Renter af pantsikrede udlån	1.157	563
	Øvrige renteindtægter	892	304
	Indeksregulering	5.251	4.073
	Renteafdækningsinstrumenter	8.239	4.593
	Renteindtægter og udbytter mv., i alt	98.672	98.816
4	Kursreguleringer		
	Kapitalandele	64.942	-1.736
	Investeringsforeningsandele	-129.849	249.527
	Obligationer	-18.338	-3.242
	Pantesikrede udlån	-1.180	10
	Afledte finansielle instrumenter	-193.583	288.994
	Indlån i kreditinstitutter	2.660	-10.008
	Kursreguleringer, i alt	-275.347	523.547

Note	T. kr.	2018	2017
------	--------	------	------

5 Administrationsomkostninger

Fra 1. januar 2017 indgår pensionskassen i administrationsfællesskabet Sampension Administrationsselskab A/S, som AP har indgået administrationsaftale med. Alle medarbejdere er ansat i og aflønnes af Sampension Administrationsselskab A/S. Pensionskassens andel heraf afregnes via administrationsvederlaget. Vederlag til bestyrelsen afholdes dog direkte af pensionskassen. Administrerende direktør samt ansatte i kontrolfunktioner er endvidere ansat i pensionskassen. I administrationsomkostninger ifm. pensions- og investeringsvirksomhed indgår følgende personaleudgifter:

Vederlag til bestyrelse	-942	-943
Refusion dagpenge	0	12

Personaleudgifter, i alt	-942	-931
---------------------------------	-------------	-------------

Vederlag til direktion, bestyrelse og væsentlige risikotagere

Vederlag til direktion og ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil, er fordelt efter ejerandele til de enheder, der indgår i og ejer administrationsfællesskabet Sampension Administrationsselskab A/S. AP ejer 3 % af Sampension Administrationsselskab A/S.

	2018		2017	
	Antal personer	Optjent fast løn inkl. pension	Antal personer	Optjent fast løn inkl. pension
Direktion	1		1	
Hasse Jørgensen		-177		-167
Bestyrelse	7		7	
Mette Elisabeth Carstad		-240		-240
Cecille Therese Hansen		-170		-170
Anne Marie Øhlenschläger Christiansen		-102		-102
Rikke Sylow Francis		-110		-110
Søren Kaare-Andersen		-140		-140
Ole Bjørn Petersen (udtrådt 31.05.2017)		-		-38
Kirsten Schmidt Sander (indtrådt 01.06.2017)		-90		-53
Per Frølund Thomsen		-90		-90
Ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil *)	8	-436	7	-411
Honorar til ansvarshavende aktuar.				
Honoraret afholdes af administrationsfællesskabet og afregnes via administrationsvederlag		-107		-179

*) Oplysninger om variabel løn, herunder oplysning om fordeling af variabel løn på tildelte, udbetalte og udskudte dele samt om fordeling på kontanter og efterstillet gæld er udeladt, da det ville medføre oplysning om enkeltpersoners individuelle løn.

Der er ikke fastsat særlige incitamentsprogrammer for ledelsen eller udbetalt variabel løn til ledelsen, og der er heller ikke pensionsforpligtelser udover løbende pensionsbidrag, som indgår i ovennævnte omkostninger.

Der er ikke tildelt eller udbetalt nyansættelses- eller fratrædelsesgodtgørelser til direktion, bestyrelse eller ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil.

I henhold til "Bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikringsselskaber og forsikringsholdingvirksomheder" er der offentliggjort en række oplysninger vedrørende lønpolitik mv. Disse oplysninger fremgår af pensionskassens hjemmeside på følgende adresse arkitektpension.dk/ap/loenpolitik

Note 5 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 5 fortsat

Note	T. kr.	2018	2017
Samlet honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer			
PricewaterhouseCoopers, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab			
Lovpligtig revision af årsregnskabet		-144	-144
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed		-44	-44
Skatterådgivning		-19	-19
Andre ydelser		0	0
		-206	-206

Pensionskassens andel af omkostninger til intern og ekstern revision er indeholdt i administrationsvederlaget til Sampension Administrationsselskab A/S. Pensionskassens andel af revisionshonorar til ekstern revision er vist ovenfor.

6	Udbetalte ydelser		
	Pensions- og renteydelser	-270.973	-257.820
	Tilbagekøb mv.	-46.964	-47.357
	Præmie vedr. gruppelevsordning	-4.014	-9.509
	Udbetalte pensionsydelse, i alt	-321.950	-314.686
	Indregnet i resultatopgørelsen	-258.006	-274.745
	Udlodning fra egenkapitalen	-63.944	-39.941
	Udbetalte ydelser, i alt	-321.950	-314.686

7	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		
	Arkitekternes ejendomsselskab P/S under likvidation, Gentofte:		
	Ejerandel		100%
	Resultat	0	-1.567
	Egenkapital	0	147.000
	Komplementarejendomsselskabet Arkitekternes Ejendomme ApS under likvidation, Gentofte:		
	Ejerandel		100%
	Resultat	0	-5
	Egenkapital	0	135
	Selskaberne er opløst ved solvent likvidation i 2018.		
		Indgår i årsrapporten	
	Egenkapital, i alt	0	147.135
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, i alt	0	147.135

Note	T. kr.	2018	2017
8	Afledte finansielle instrumenter		
	2018	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
	Rentederivater mv.:		
	Renteswaps	26.323	38.923
	CAP's	1.026	652
	Swaptions	13.159	11.959
	CDS'er	10.945	410
	Rentederivater mv. i alt	51.453	51.944
	Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	11.307	78.687
	Aktiefutures	1	0
	Afledte finansielle instrumenter i alt	62.761	130.632
	Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter	62.761	
	Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 12		130.632
	Bogført værdi, netto (passiv)		67.871
	T. kr.	2018	2017
	Der er indgået aftaler om sikkerhedsstillelse for afledte finansielle instrumenter. Pensionskassen har modtaget sikkerhedsstillelse i form af likvide obligationer og kontanter svarende til en dagsværdi på (aktiv)	17.017	74.474
	Pensionskassen har stillet sikkerhed i form af likvide obligationer svarende til en dagsværdi på (passiv)	-89.335	0
	Collateral, netto	-72.318	74.474
	Herudover er der til effektiv porteføljestyling anvendt aktiefutures med en samlet eksponering på 158 mio. kr. (2017: 2 mio. kr.). Til afdækning af renterisiko på obligationsbeholdningen er der anvendt obligationsfutures med en samlet eksponering på -995 mio. kr. (2017: -713 mio. kr.). Da der foretages løbende afregning af gevinst/tab, er dagsværdien nul.		
	2017	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
	Rentederivater mv.:		
	Renteswaps	12.175	12.966
	Swaptions	8.685	10.372
	CDS'er	35.676	0
	Rentederivater mv. i alt	56.536	23.338
	Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	51.657	5.397
	Aktiefutures	0	19
	Afledte finansielle instrumenter i alt	108.193	28.754
	Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter	108.193	
	Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 12		28.754
	Bogført værdi, netto (aktiv)	79.440	

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	T. kr.	2018	2017
9	Overskudskapital		
	Overskudskapital primo	470.547	440.403
	Overført til egenkapital, regulering	-713	0
	Overført fra pensionshensættelser	19.033	16.913
	Udbetalt til medlemmer	-17.894	-15.705
	Afkast for året	-8.489	28.935
	Overskudskapital, i alt	462.485	470.547
10	Pensionshensættelser		
	Ændringen i pensionshensættelserne specificeres således		
	Pensionshensættelser primo	6.461.410	6.032.736
	Kollektivt bonuspotentiale primo	-222.838	-94.023
	Akkumuleret værdiregulering primo	-43.867	-22.507
	Retrospektive pensionshensættelser primo	6.194.705	5.916.206
	Medlemsbidrag	372.960	351.842
	Afkasttilskrivning efter pensionafkastskat	174.287	209.619
	Pensionsydelse	-236.099	-249.532
	Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-5.604	-5.336
	Risikogevinst/-tab efter tilskrivning af risikobonus	-11.322	-3.614
	Medlemmernes gruppelevs præmier	-7.673	-7.272
	Overført til overskudskapital	-19.033	-16.913
	Andet	-217	-295
	Retrospektive hensættelser ultimo	6.462.004	6.194.705
	Akkumuleret værdiregulering ultimo	45.737	43.867
	Kollektivt bonuspotentiale ultimo	0	222.838
	Anvendt af individuelt bonus til dækning af tab	-57.317	0
	Pensionshensættelser ultimo	6.450.423	6.461.410
	Pensionshensættelserne specificeres således		
	Garanterede ydelser	4.340.444	3.962.167
	Individuelt bonuspotentiale	2.056.965	2.225.928
	Kollektivt bonuspotentiale	0	222.838
	Risikomargen	53.014	50.476
	Pensionshensættelser, i alt	6.450.423	6.461.410
	Fortjenstmargen på pensionsaftaler udgør nul kroner, da al fortjeneste går til medlemmerne.		
	Ændring i hensættelser fordeler sig således		
	Ændring i pensionshensættelser	10.987	-428.674
	Ændring i hensættelser, resultatopgørelse	10.987	-428.674
	Pensionshensættelser opdelt på grundlagsrenter		
	Pensionskassen har én kontributionsgruppe, men opdeler hensættelserne i henhold til garantiernes karakter.		
	Ubetingede garantier (grundlagsrente 1,5% - 4,25%)	60.099	63.647
	Betingede garantier (grundlagsrente 0%)	6.447.642	6.174.924
	Pensionshensættelser opdelt efter grundlagsrente	6.507.740	6.238.572
	Kollektivt bonuspotentiale	0	222.838
	Anvendt af individuelt bonus til dækning af tab	-57.317	0
	Pensionshensættelser, i alt	6.450.423	6.461.410
	Supplerende nøgletal vedrørende pensionshensættelser		
	Bonusgrad	31,9%	39,6%
	Forrentning af medlemsmidler efter omkostninger før skat	-2,2%	6,9%

Note 10 fortsat

Note	T. kr.	2018	2017
11	Gæld til kreditinstitutioner		
	Repoer	264.627	275.624
	Gæld til kreditinstitutter, i alt	264.627	275.624
	Af bankgælden forfalder i det kommende år	264.627	275.624
	Efter 5 år er restgælden	0	0
12	Anden gæld		
	Afledte finansielle instrumenter, jf. note 8	130.632	28.754
	Gæld vedr. obligationskøb	0	8.875
	Gæld afvikling af repoer	132.480	144.189
	Skyldig pensionsafkastskat mv.	52.118	98.690
	Anden gæld, i alt	315.230	280.507
13	Eventualforpligtelser		
	Pensionskassen har givet tilsagn om deltagelse i investering i unoterede kapitalandele	1.041.472	854.755
	Eventualforpligtelser, i alt	1.041.472	854.755
14	Pansætninger		
	Obligationer solgt som led i repogæld	218.043	266.489
	Til dækning af "Pensionsmæssige hensættelser i alt" er der registreret nettoaktiver for	6.676.187	6.687.559
	Kapitalandele og investeringsforeningsandele	2.996.873	2.774.424
	Obligationer	3.679.314	3.913.135
	Registrerede aktiver, i alt	6.676.187	6.687.559
15	Realiseret resultat og fordeling af realiseret resultat		
	Investeringsafkast før pensionsafkastskat	-193.265	606.345
	Ændring i markedsværdiregulering	-1.870	-21.360
	Tilskrevet grundlagsrente	-1.496	-1.549
	Omkostningsresultat	244	187
	Risikoresultat	11.322	3.614
	Andet	217	1.486
	Realiseret resultat	-184.848	588.723
	Pensionsafkastskat	29.733	-88.824
	Til fordeling efter pensionsafkastskat	-155.116	499.899
	Fordelt til pensionsopsparende:		
	Tilskrevet bonus	-172.791	-208.071
	Overført fra/til kollektivt bonuspotentiale	222.838	-128.815
	Anvendt af individuelt bonus til dækning af tab	57.317	0
	Investeringsafkast og risikoforrentning til kapitalgrundlaget	-47.751	163.013
	Omkostningsresultat i kr.	244	187
	Omkostningsresultat i pct. i forhold til pensionsmæssige hensættelser	0,004%	0,003%
	Risikoresultat i kr.	11.322	3.614
	Risikoresultat i pct. i forhold til pensionsmæssige hensættelser	0,1%	0,1%

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	2018	2017	
16 Oversigt over beholdninger og afkast i pensionskassen			
Beholdninger og afkast	Markedsværdi		Afkast 2018 i pct. p.a.
Mio. kr.	Primo	Ultimo	
Grunde og bygninger	756	859	2,6%
Noterede kapitalandele	2.736	2.688	-5,3%
Unoterede kapitalandele	834	834	7,2%
Kapitalandele i alt	3.570	3.522	-2,7%
Stats- og realkreditobligationer	3.700	3.367	1,4%
Indeksobligationer	360	325	0,2%
Kredit obligationer og emerging markets-obligationer	729	1.006	0,8%
Udlån mv.	30	54	0,1%
Obligationer og udlån mv. i alt	4.819	4.751	1,2%
Øvrige investeringsaktiver	-68	-172	-
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	46	-64	-
Total	9.123	8.896	-2,1%

Specifikationerne er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse § 96 og kan ikke umiddelbart afstemmes med regnskabet tal. Årsafkastet er beregnet som daglige tidsvægtede afkast.

På pensionskassens hjemmeside www.arkitektension.dk/ap/Om-pensionskassen/Finansiell-information/Investeringsaktiver findes en oversigt over Arkitekternes Pensionskasses samlede aktieportefølje.

Note

17 5 års hoved- og nøgletal

5 års hovedtal

Mio. kr.	2018	2017	2016	2015	2014
Medlemsbidrag	373,0	351,8	336,6	325,5	319,0
Pensionsydelse	-258,0	-274,7	-240,6	-223,6	-207,2
Investeringsafkast	-193,3	606,3	600,1	388,2	706,9
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt	-5,4	-5,1	-9,8	-11,4	-7,6
Pensionsteknisk resultat	4,4	7,9	40,7	8,3	220,0
Årets resultat	-34,9	130,7	162,1	85,3	351,7
Pensionshensættelser, i alt	6.450,4	6.461,4	6.032,7	5.632,4	5.316,2
Overskudskapital	462,5	470,5	440,4	407,6	388,9
Egenkapital	2.049,8	2.148,6	2.057,9	1.939,8	1.891,4
Aktiver, i alt	9.542,6	9.636,8	8.690,6	8.137,3	8.139,2

5 års nøgletal

	2018	2017	2016	2015	2014
Afkastnøgletal					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	-2,1%	7,1%	7,5%	5,1%	10,2%
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af pensionshensættelser	0,08%	0,08%	0,17%	0,21%	0,15%
Omkostninger i kr. pr. medlem	547	540	1.042	1.263	885
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning efter skat	-1,7%	6,2%	8,1%	4,5%	20,3%
Forrentning af overskudskapital	-2,1%	7,5%	7,5%	5,1%	10,2%

Der henvises til nøgletalsdefinitioner side 50.

18 Risikostyring

Den samlede styring af investeringsaktiver og pensionshensættelser har til formål at sikre medlemmerne det størst mulige afkast under behørig hensyntagen til risikoen. Målsætningen for styring af de kortsigtede risici er blandt andet, at investeringspolitikken og risikoafdækningen tilsammen skal sikre tilstrækkelige reserver til, at den solvensmæssige overdækning er komfortabel.

Pensionskassens bestyrelse har besluttet appetitten for de væsentlige risici i politikker og retningslinjer, og derved fastlagt et overordnet niveau for risikotagning og risikoafdækning. Der rapporteres løbende på overholdelse af de udstukne rammer, og som led i processen for vurdering af egen risiko og solvens, tager bestyrelsen stilling til risikoprofilen samt overholdelse af risikoappetitten.

I det følgende er der redegjort for håndteringen af de væsentligste risikofaktorer.

FINANSIELLE RISICI

Pensionsordninger og kapitalgrundlaget

Pensionskassen har én fælles investeringsportefølje for de pensionsmæssige hensættelser og kapitalgrundlaget, dvs. egenkapital og overskudskapital. Medlemmerne bærer overvejende selv de finansielle risici via det betinget garanterede tegningsgrundlag.

Bestyrelsen har fastsat rammerne for den overordnede investeringspolitik og for de finansielle risici. Det overordnede risikobudget tager udgangspunkt i pensionskassens ydelser, medlemmernes aldersfordeling og pensionskassens solvensdækning. Forvaltningen af aktiverne tilrettelægges med henblik på at sikre den størst mulige købekraft af og stabilitet i medlemmernes pensioner – altså det højeste langsigtede afkast efter omkostninger, skat og inflation, der er foreneligt med overholdelse af de fastsatte risikorammer.

Pensionskassen investerer i illikvide aktiver, hvor værdiansættelsen og risikomålingen er præget af større usikkerhed end for eksempelvis børsnoterede aktier. Illikviditet medfører risiko for tab ved større salg over en kort tidsperiode. Bestyrelsen har fastsat rammer for investeringer i illikvide aktivklasser, der afspejler dette hensyn. Aktuelt overstiger beholdningen af likvide aktiver langt de årlige betalingsforpligtelser, hvorfor der er meget lav sandsynlighed for at blive nødsaget til at sælge på ufordelagtige vilkår.

Afdækning af finansielle risici

Pensionskassens store individuelle bonuspotentialer betyder, at der ikke aktuelt er behov for at afdække renterisikoen på pensionshensættelserne.

Pensionskassen afdækker valutakursrisiko på investeringer denomineret i udenlandsk valuta, såfremt værdien af den enkelte valuta udgør over 2 % af de samlede investeringsaktiver. For andre valutaer end DKK og EUR foretages afdækning af valutaeksposeringen inden for en ramme på mellem 50-100 % afhængigt af aktivet.

Pensionskassen er også eksponeret overfor modpartsrisiko, dvs. risiko for at lide tab, fordi en modpart i finansielle kontrakter ikke kan leve op til sine forpligtelser. Modpartsrisici styres gennem sikkerhedsstillelse og rammer for nettomellemværendet med de relevante finansielle institutioner. Der er tillige fastsat rammer for størrelsen af enkeltinvesteringer og større koncentrationsrisici. For eksempel er der fastsat rammer for den samlede eksponering mod en stat, en regional myndighed, en virksomhed eller en koncernforbunden gruppe af virksomheder.

FORSIKRINGSRISICI

Forsikringsrisici omfatter risikoen for stigninger i levetid, ændringer i invalidehyppighed, omskrivning til fripolice og tilbagekøb. De forskellige risikoelementer analyseres løbende. Medlemmerne bærer overvejende selv forsikringsrisiciene via det betinget garanterede tegningsgrundlag.

I pensionskassen opgøres pensionshensættelserne i overensstemmelse med Finanstilsynets model for levetidsforudsætninger baseret på dels pensionskassens egne erfaringer og dels på Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Alle risikosummer dækkes for egen regning. Der er ikke indgået genforsikringskontrakter på pensionsforsikring. Risikosummen er forskellen mellem den opsparede reserve og den reserve, der skal afsættes til fremtidige betalinger ved invaliditet og død.

OPERATIONELLE RISICI

Pensionskassens operationelle risici er risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Det er ledelsens vurdering, at pensionskassen ikke løber væsentlige operationelle risici.

For at reducere operationelle risici er der i relation til såvel pensionsvirksomheden som investeringsvirksomheden etableret forretningsgange, som sikrer, at risiciene overvåges og minimeres. Der sker løbende registrering af operationelle hændelser samt opfølgning og rapportering af disse til revisions- og risikoudvalget, og under særlige omstændigheder også direkte til bestyrelsens formandskab.

OUTSOURCING

Pensionskassen har outsourcet opgaver på kritiske eller væsentlige aktivitetsområder for at opnå omkostningsbesparelser, adgang til kompetence inden for investeringsforvaltning, etc. Bestyrelsen har fastsat retningslinjer for outsourcing af kritiske eller væsentlige aktivitetsområder for at sikre en betryggende håndtering af de risici, der er forbundet med outsourcing, herunder at outsourcingaftaler og -aktiviteter behandles efter bestyrelsens retningslinjer og gældende lovgivning om outsourcing.

Retningslinjerne sikrer, at bestyrelsen involveres i beslutning om outsourcing, at krav til leverandørens evne og kapacitet er opfyldt, at en række forhold og krav til leverandøren iagttages ved kontraktindgåelse, samt at Finanstilsynet orienteres om outsourcingaftalen. I forhold til de outsourcete aktiviteter er der etableret de fornødne procedurer, som sikrer en løbende overvågning af leverandørens ydelser i tid, kvalitet og kvantitet i henhold til relevant outsourcingaftale og gældende regler.

Den løbende overvågning af outsourcete aktiviteter reguleres i forretningsgange, som sikrer rapportering til relevante ledelsesmæssige fora og bestyrelsen om leverandørens opgavevaretagelse f.eks. ved løbende driftsrapporter, møder, stikprøvekontroller, revisorerklæringer mv.

RAPPORT OM SOLVENS OG FINANSIEL SITUATION

Pensionskassens risikostyring er uddybende beskrevet i Rapport om Solvens og Finansiell Situation – den såkaldte SFCR. Rapporten er offentlig tilgængelig og kan findes på arkitektension.dk/rapporter.

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 for Arkitekternes Pensionskasse.

Årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i pensionskassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som pensionskassen kan påvirkes af.

Hellerup, den 7. marts 2019

Direktionen

Hasse Jørgensen
Adm. direktør

/ Morten Lund Madsen
Direktør for økonomi

Bestyrelsen

Mette Elisabeth Carstad
(Formand)

Cecilie Therese Hansen
(Næstformand)

Anne Marie Øhlenschläger Christiansen

Rikke Sylow Francis

Søren Kaare-Andersen

Kirsten Schmidt Sander

Per Frølund Thomsen

Intern revisions revisionspåtegning

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for Arkitekternes Pensionskasse giver et retvisende billede af pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed for så vidt angår årsregnskabet for pensionskassen.

Vores konklusion er i overensstemmelse med vores revisionsprotokollat til revisions- og risikoudvalget samt bestyrelsen.

Den udførte revision

Vi har revideret årsregnskabet for Arkitekternes Pensionskasse for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. og efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet.

Vi har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vi har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Hellerup, den 7. marts 2019

Gert Stubkjær
Revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til medlemmerne i Arkitekternes Pensionskasse

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisions- og risikoudvalget samt bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

Arkitekternes Pensionskasses årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 omfatter resultat- og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af pensionskassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for Arkitekternes Pensionskasse den 4. april 2017 for regnskabsåret 2017. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på to år frem til og med regnskabsåret 2018.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
Måling af pensionsmæssige hensættelser Pensionskassen har pensionsmæssige hensættelser for i alt 6.450 mio. kr. (2017: 6.461 mio. kr.), hvilket udgør 68 % (2017: 67 %) af pensionskassens samlede balance. Hensættelserne består primært af pensionshensættelser til gennemsnitsrente og fortjenstmargen. Opgørelsen er baseret på aktuarmæssige principper og involverer væsentlige ledelsesmæssige skøn knyttet til de aktuarmæssige forudsætninger om den tidsmæssige placering og omfang af fremtidige betalinger til medlemmerne. De aktuarmæssige forudsætninger omfatter væsentligst rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fripolicesandsynlighed og omkostninger. Vi fokuserede på måling af pensionsmæssige hensættelser, fordi opgørelse af hensættelserne er kompleks og involverer betydelige regnskabsmæssige skøn. Der henvises til årsregnskabet omtale af "Usikkerhed ved indregning og måling" i note 1 samt "Pensionshensættelser" i note 10.	Vi gennemgik, vurderede og testede forretningsgange og relevante interne kontroller, der er etableret for at sikre, at pensionshensættelser er fuldstændige og måles korrekt. I forbindelse med revisionen anvendte vi vores egne aktuarer til at vurdere de af pensionskassen anvendte aktuarmæssige modeller og forudsætninger samt de foretagne beregninger. Vi vurderede og udfordrede de væsentligste aktuarmæssige forudsætninger såsom rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbssandsynlighed, sandsynlighed for omskrivning til fripolice samt omkostninger ud fra vores erfaring og branchekendskab med henblik på at vurdere, om disse er i overensstemmelse med regulatoriske og regnskabsmæssige krav. Dette omfattede en vurdering af kontinuiteten i grundlaget for opgørelsen af hensættelserne.
Måling af unoterede investeringsaktiver Unoterede investeringsaktiver omfatter investeringer i kapitalfonde, infrastrukturfonde, unoterede aktier og erhvervsobligationer m.m. samt afledte finansielle instrumenter og indgår i regnskabsposterne: • Kapitalandele • Obligationer • Andre finansielle instrumenter Endvidere indgår negativ værdi af afledte finansielle instrumenter i regnskabsposten "Anden gæld". Unoterede investeringsaktiver måles til en skønnet dagsværdi baseret på værdiansættelsesmodeller og forudsætninger herunder ledelsesmæssige skøn, der ikke er observerbare for tredjemand, og har en væsentlig påvirkning på regnskabet. Vi fokuserede på måling af unoterede investeringer, fordi opgørelsen er kompleks og involverer betydelige ledelsesmæssige skøn. Der henvises til årsregnskabet omtale af "Usikkerhed ved indregning og måling" i note 1 samt "Afledte finansielle instrumenter" i note 8.	Vi gennemgik, vurderede og testede forretningsgange og relevante interne kontroller for måling af unoterede investeringer. Vi vurderede og testede de af ledelsen anvendte værdiansættelsesmodeller. Vi testede stikprøvevist sammenhængen mellem de anvendte forudsætninger og beregningen af dagsværdier. Vi testede stikprøvevist anvendte dagsværdier til relevant rapportering fra eksterne fund managers. Vi gennemgik og testede endvidere relevante interne kontroller for tilstedeværelse, værdiansættelse, nøjagtighed mv. i den interne proces for verifikation af værdiansættelser samt efterregnede på stikprøvevis basis værdiansættelsen af afledte finansielle instrumenter. Vi udfordrede de ledelsesmæssige skøn, der ligger til grund for beregning af dagsværdier ud fra vores kendskab til porteføljen og markedsudviklingen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere pensionskassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere pensionskassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af pensionskassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

-
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om pensionskassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at pensionskassen ikke længere kan fortsætte driften.
 - Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Hellerup, 7. marts 2019

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Christian F. Jakobsen
statsautoriseret revisor
mne16539

Claus Christensen
statsautoriseret revisor
mne33687

Nøgletalsdefinitioner

Finanstilsynets nøgletal

Nøgletal er beregnet i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser

$$\text{Afkastprocent} = \frac{\text{Investeringsafkast vedr. gennemsnitsrenteprodukter} \times 100}{\text{Pensionsmæssige hensættelser primo året} + \text{gennemsnitligt vægtede ind og udbetalinger for gennemsnitsrenteprodukter}}$$

Nøgletallet er beregnet pengevægtet.

$$\text{Omkostningsprocent af hensættelser} = \frac{\text{Årets pensionsmæssige driftsomkostninger} \times 100}{\text{Gennemsnitlige pensionsmæssige hensættelser}}$$

$$\text{Omkostninger i kr. pr. medlem} = \frac{\text{Årets pensionsmæssige driftsomkostninger}}{\text{Gennemsnitlige antal medlemmer}}$$

$$\text{Egenkapitalforrentning efter skat} = \frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Vægtet gennemsnitlig egenkapital}}$$

$$\text{Forretning af overskuds kapital, der tildeles afkast som egenkapital} = \frac{\text{Overskudskapitalens afkast før skat} \times 100}{\text{Vægtet gennemsnitlig overskudskapital}}$$

$$\text{Solvensdækning} = \frac{\text{Solvenskapitalkrav} \times 100}{\text{Kapitalgrundlag ved udgangen af året}}$$

Supplerende nøgletal

$$\text{Bonusgrad i procent} = \frac{\text{Individuelle og kollektive bonuspotentialer ved udgangen af året} \times 100}{\text{De samlede depoter ved udgangen af året}}$$

$$\text{Forrentning af medlemsmidler efter omkostninger før skat} = \frac{(\text{Vægtet gennemsnitlige hensættelser} + \text{vægtet gennemsnitlig overskudskapital} + \text{pensionsafkastskat}) \times 100}{\text{Pensionsmæssige hensættelser primo året med tillæg af overskudskapital primo året} + \text{gennemsnitligt vægtet cashflow}}$$

Nøgletallet viser medlemmernes samlede afkast minus omkostninger og risikoforrentning.

FOTO
Christoffer Regild (s.4 Mette Carstad)

DESIGN
Zoulmade.com

TRYK
Bohemian ApS



5041 0457

Svanemærket tryksag

Arkitekternes Pensionskasse
Tuborg Havnevej 14 • 2900 Hellerup
Tlf. 77 55 64 44 • www.arkitektension.dk
Cvr.nr. 22 07 86 15

